

De Vilda Blommornas Dag 2013

Bondegården Vartofta Åsaka

Ett system med grusåsar och stäppartade torrängar sträcker sig från Vartofta-Åsaka kyrkby i riktning västsydväst fram mot Ätrans gamla åfåra. Åsen vid Bondegården är en utpräglad Falbygdsås med mycket artrik torrängsflora på sydsidan. Östra delen av området, som kallas Prästebolet, är den bäst bevarade och skötta delen av åsen. Området är ett Natura 2000-område.

Prästebolet avsattes som Naturminne 1934 och är en av Sveriges tre lokaler för fjädergräset. Samtliga följeväxter, drakblomma, smalbladig lungört och praktbrunört finns också här. Åsen är en ljuvlig plats att besöka under våren och sommaren. Först kommer alla backsippor och gullvivor. Höjdpunkten är dock vid midsommartid när fjädergräset och dess följeväxter blommar som bäst. Prästebolet sköts med slåtter och efterbetas fram på höstkanten.

Den stäppartade torrängen är inte bara ett resultat av jordmån och klimat på de kalkgynnade varma sydslutningarna. Utan hävden, hade dessa artrika marker slyat igen för länge sedan. I det gamla bondesamhället tog man också bort buskar och träd som användes till stängselvirke och ved på den trädfattiga Falbygden. En del av åsen vid Bondegården har inte skötts på senare år och där kan man se hur älggräset med flera kvävegynnade växter tagit över.

Backglim *Silene nutans*

Trollsmultron *Potentilla rupestris*

"Lutglimens blomkrona är, såsom nyss nämndes, bäst öppen om natten (och luktar då väl), men också om dagen då himmelen är mulen; annars äro dess blad m. e. m. inrullade."

Nathorst skriver i Svenska växtnamn 3 (Arkiv för Botanik 2, 1904) att han som namn har *"föreslagit Trollsmultron. Namnet syftar därpå, att blommornas likhet med smultronens så tillvida är bedräglig som frukterna ej äro ätliga"*.

Blodnäva *Geranium sanguineum*

"Växtens artnamn är särdeles passande. Icke allenast stjelk och bladskaft äro vackert röda, utan också bladen bli icke sällan så röda, att de på långt håll tyckas likna blommor, och mot hösten blir hela örten nästan blodröd; man ser då stundom hela backar derigenom lysa röda."

Getrams *Polygonatum odoratum*

"Under den vackraste årstiden, då Gullvivor och Violer redan slagit ut sina kronor, ser man Kantkonvaljen uppsticka sina sina blå- eller gråaktiga, hopvridna skott ur marken, breda ut sina blad regelbundet på den flerknäiga stjälken och der upphänga sina temligen starkt och egendomligt (något äckligt) luktande blommor."

Brudbröd *Filipendula vulgaris*

Akleja *Aquilegia vulgaris*

”Brudbröd, på torra ställen. a. Af rötterne malne til mjöl, kan bröd bakas: äro begärlige för swin, som derföre upgrafwa ängar: blommorne wisa sig wid sommar-solståndet, lukta wäl och gifwa god smak åt mjölk, hwaruti de kokas: röres ej af hästar.”

”Hos den odlade växten omvexla blommorna mycket: purpurröda, violetta, blekröda, hvita, stundom utan sporrar och dubbla.

Acklejans örtstånd är snarare något beskt än skarpt, men fröen lära vara drastiska; de ha brukats mot skabb och onda sår hos barn.”

Foto Jan Lindholm,

Texter ”Den Virtuella Floran” <http://linnaeus.nrm.se/flora>